

2016-09-01

PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI KLASA I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

SZKOŁY BENEDYKTA

Treści edukacyjne

Na podstawie rozporządzenia dotyczącego nowej podstawy programowej można określić następujące treści edukacyjne związane z nauczaniem podstaw przedsiębiorczości:

1. Człowiek przedsiębiorczy

Uczeń:

- 1) przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza;
- 2) rozpoznaje zachowania asertywne, uległe i agresywne; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
- 3) rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
- 4) charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania;
- 5) zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie;
- 6) analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym;
- 7) podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach, i ocenia skutki własnych działań;
- 8) stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska;
- 9) przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta;
- 10) zna prawa konsumenta oraz wymienia instytucje stojące na ich straży; przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową;
- 11) odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych; wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów.

2. Rynek – cechy i funkcje

Uczeń:

- 1) charakteryzuje społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania, odwołując się do przykładów z różnych dziedzin;
- 2) rozróżnia czynniki wytwórcze (praca, przedsiębiorczość, kapitał, ziemia i informacja) i wyjaśnia ich znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki;
- 3) wymienia podstawowe cechy, funkcje i rodzaje rynków;
- 4) wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej;

- 5) omawia transformację gospodarki Polski po 1989 roku;
- 6) charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż;
- 7) wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach.

3. Instytucje rynkowe

Uczeń:

- 1) rozróżnia formy i funkcje pieniądza;
- 2) wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje rynkowe: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych, fundusze inwestycyjne, firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne;
- 3) oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej, ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie;
- 4) wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;
- 5) wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych;
- 6) wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe i wyjaśnia ich wagę w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie;
- 7) rozróżnia formy inwestowania kapitału i dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania;
- 8) oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie;
- 9) charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury;
- 10) analizuje oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.

4. Państwo, gospodarka

Uczeń:

- 1) wymienia i charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa;
- 2) opisuje podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego;
- 3) przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę;
- 4) wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa;
- 5) wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę;
- 6) charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej;
- 7) identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji;
- 8) wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny;

- 9) charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce;
- 10) wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski;
- 11) wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie;
- 12) ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski oraz podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji.

5. Przedsiębiorstwo

Uczeń:

- 1) charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo;
- 2) omawia cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji;
- 3) sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie;
- 4) rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa;
- 5) opisuje procedury i wymagania związane z zakładaniem przedsiębiorstwa;
- 6) omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polegają role lidera i wykonawcy; omawia cechy dobrego kierownika zespołu;
- 7) identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji;
- 8) omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji;
- 9) charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i międzynarodowym;
- 10) charakteryzuje czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie przedsiębiorstwa.

6. Rynek pracy

Uczeń:

- 1) omawia mierniki i skutki bezrobocia dla gospodarki oraz sposoby walki z bezrobociem;
- 2) wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka;
- 3) analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim;
- 4) wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje;
- 5) rozróżnia sposoby zatrudnienia pracownika i interpretuje podstawowe przepisy *Kodeksu pracy*, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy;
- 6) sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy;
- 7) przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych;
- 8) charakteryzuje różne formy wynagrodzeń i oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto; wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych;

- 9) rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w roli pracodawcy i pracownika; wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania.

Opis założonych osiągnięć ucznia

Realizacja przedmiotu powinna doprowadzić ostatecznie do uzyskania poniższych umiejętności.

Uczeń:

1. analizuje i charakteryzuje własną osobowość,
2. określa cechy osoby przedsiębiorczej,
3. dokonuje samooceny i autoprezentacji,
4. wykorzystuje właściwe techniki komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
5. formułuje zasady etycznego zachowania w relacjach przedsiębiorcy, klienta, pracownika i pracodawcy,
6. wskazuje relacje zachodzące między uczestnikami rynku oraz rozróżnia cechy rynku i jego podstawowe funkcje,
7. analizuje zależności zachodzące między popytem, podażą i ceną,
8. klasyfikuje przedsiębiorstwa według formy prawnej,
9. stosuje wskaźniki charakteryzujące gospodarkę,
10. określa cechy papierów wartościowych,
11. charakteryzuje funkcje giełdy papierów wartościowych,
12. ukazuje specyficzne cechy funkcjonowania rynku pracy,
13. przygotowuje podstawowe dokumenty (aplikacje) niezbędne w ubieganiu się o pracę,
14. prowadzi rozmowę kwalifikacyjną z pracodawcą w warunkach symulowanych,
15. korzysta z podstawowych przepisów prawa dotyczących zatrudnienia oraz praw i obowiązków pracowników i pracodawców,
16. dokonuje wyboru rodzaju działalności gospodarczej z uwzględnieniem potrzeb rynku i własnych,
17. potrafi zgłosić do rejestru własną działalność gospodarczą,
18. oblicza na uproszczonych przykładach wynik finansowy firmy,
19. rozróżnia formy rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych,
20. oblicza podatek dochodowy od osób fizycznych,
21. oblicza proste i złożone zyski z lokat i kosztów kredytu,
22. potrafi wybrać odpowiednie sposoby lokowania oszczędności (inwestycji),
23. przewiduje konsekwencje prowadzenia działalności gospodarczej,
24. odnajduje i odpowiednio reagowanie na perswazję w reklamach,
25. stosuje właściwe procedury wynikające z praw konsumenckich.

Powyższe umiejętności powinien zdobyć uczeń zdolny oraz – z pewnymi dopuszczalnymi brakami – każdy uczeń po zakończonym procesie nauki podstaw przedsiębiorczości.

W przypadku uczniów z dysleksją i dysortografią należy położyć nacisk na rozwijanie umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem czyli:

1. analizą i charakterystyką własnej osobowości,
2. dokonywaniem samooceny i autoprezentacji,
3. wykorzystywaniem właściwych technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
4. formułowaniem zasad etycznego zachowania w relacjach przedsiębiorcy, klienta, pracownika i pracodawcy,
5. wskazywaniem relacji zachodzących między uczestnikami rynku oraz rozróżnianiem cech rynku i jego podstawowych funkcji,
6. analizą zależności zachodzących pomiędzy popytem, podażą i ceną,
7. klasyfikacją przedsiębiorstw według formy prawnej,
8. określaniem cech papierów wartościowych,
9. przygotowaniem dokumentów (aplikacji) niezbędnych w ubieganiu się o pracę,
10. prowadzeniem rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą w warunkach symulowanych,
11. korzystaniem z podstawowych przepisów prawa dotyczących zatrudnienia oraz praw i obowiązków pracowników i pracodawców.

W przypadku uczniów z dyskalkulią powinno się położyć nacisk na prawidłowe zrozumienie (poza wymienionymi dla uczniów z dysleksją i dysortografią) następujących umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem:

1. analizowanie zależności zachodzących pomiędzy popytem, podażą i ceną,
2. obliczanie na uproszczonych przykładach wyniku finansowego,
3. obliczanie podatku dochodowego od osób fizycznych,
4. obliczanie zysku z lokaty bankowej,
5. obliczanie kosztów kredytu.

W tym przypadku ważny jest efekt, czyli zrozumienie zasad rządzących zależnościami lub obliczaniem, a nie sam wynik.

W przypadku uczniów z afazją lub z zespołem Aspergera szczególny nacisk należy położyć na rozwijanie następujących umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem:

1. analizowanie i charakteryzowanie własnej osobowości,

2. dokonywanie samooceny i autoprezentacji,
3. wykorzystywanie właściwych technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
4. przygotowanie podstawowych dokumentów (aplikacji) niezbędnych w ubieganiu się o pracę,
5. prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą w warunkach symulowanych,
6. obliczanie na uproszczonych przykładach wyniku finansowego firmy,
7. obliczanie podatku dochodowego od osób fizycznych,
8. obliczanie proste i złożone zysku z lokat i kosztów kredytu,
9. odnajdywanie i odpowiednie reagowanie na perswazję w reklamach,
10. stosowanie właściwych procedur, wynikających z praw konsumenckich.

W przypadku uczniów z zaburzeniami zachowania należy kształcić następujące umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem:

1. analizowanie i charakteryzowanie własnej osobowości,
2. dokonywanie samooceny i autoprezentacji,
3. wykorzystywanie właściwych technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
4. przygotowanie dokumentów (aplikacji) niezbędnych w ubieganiu się o pracę,
5. prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą w warunkach symulowanych,
6. zgłoszenie do rejestru własnej działalności gospodarczej,
7. odnajdywanie i odpowiednie reagowanie na perswazję w reklamach,
8. stosowanie właściwych procedur wynikających z praw konsumenckich.

Kryteria oceniania

Wobec powyższego ogólne kryteria na poszczególne oceny przedstawiają się następująco:

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

zna podstawowe pojęcia ekonomiczne (popyt, podaż, cena, rynek itp.), wyjaśnia z pomocą nauczyciela różnice między pojęciami i zjawiskami zachodzącymi w gospodarce,

przygotowuje z pomocą nauczyciela aplikację o pracę, potrafi z błędami dokonać obliczeń zysku z lokat, kosztów kredytu itp.,

wskazuje zasady rządzące rynkiem, rozmową kwalifikacyjną itp.

Ocena dostateczna

Uczeń:

potrafi z niewielką pomocą nauczyciela odróżnić od siebie poszczególne pojęcia i zjawiska,
poprawnie przewiduje proste zależności ekonomiczne,
identyfikuje bariery w komunikacji,
potrafi skorzystać z pomocy instytucji konsumenckich, złożyć prostą reklamację,
wyjaśnia mechanizmy rządzące rynkiem, finansowanie składek,
przewiduje z pomocą i podpowiedziami nauczyciela skutki zjawisk gospodarczych.

Ocena dobra

Uczeń:

opracowuje prosty biznesplan,
potrafi złożyć reklamację,
umie założyć własną firmę, określić jej charakter oraz zasady rządzące w firmie,
potrafi obliczyć zysk z lokaty, koszty kredytu oraz podatek,
umie określić i obliczyć składniki płacy,
potrafi prawidłowo przewidzieć złożone zależności gospodarcze, umie też przedstawić alternatywne rozwiązania.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

potrafi przewidzieć długofalowe skutki gospodarcze,
umie na dowolnych przykładach określić wskaźniki i zjawiska gospodarcze,
potrafi bezbłędnie obliczyć złożone zyski od lokat, koszty kredytu, podatek dochodowy,
potrafi określić i ocenić sposoby inwestowania w zależności od sytuacji problemowej,
proponuje alternatywne sposoby rozwiązań gospodarczych lub przedsiębiorczych,
umie zaprojektować własne dokumenty firmowe, regulaminy itp.,
porównuje i poprawnie określa zalety i wady poszczególnych ofert lokat, kredytów itp.

Ocena celująca

Uczeń:

potrafi samodzielnie rozwiązywać skomplikowane problemy ekonomiczne,
umie opracować złożone wielowątkowe sposoby rozwiązania współczesnych problemów gospodarczych,
stosuje w praktyce zdobytą wiedzę nie tylko przy korzystaniu z dostępnych symulacji ekonomicznych,
jest w stanie samodzielnie i z dobrym efektem zarządzać własną firmą, pracownikami itp.